

ข้อระวังการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชา

ศูนย์พิษวิทยารามาธิบดี

คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

ในช่วงนี้สังคมได้ให้ความสนใจในการใช้กัญชาเพื่อนำมารักษาโรคต่างเพิ่มขึ้นอย่างมาก ในทางการแพทย์เองก็เริ่มมีการศึกษาสารในกัญชาเพื่อใช้ประโยชน์ทางการแพทย์มากขึ้น เนื่องจากมีสารหลายชนิดในกัญชา สารที่มีการศึกษาและมีข้อมูลสนับสนุนเพียงพอในการใช้ทางการแพทย์คือสาร THC (tetrahydrocannabinol) และสาร CBD (Cannabidiol) สำหรับสารอื่นยังต้องการการศึกษาเพิ่มเติม ประเทศไทยได้ประกาศกฎหมายกัญชาทางการแพทย์ตั้งแต่เดือนมกราคม โดยกรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขได้รวบรวมองค์ความรู้ ความเห็นต่างๆ และทำแนวทางในการใช้กัญชาทางการแพทย์ให้เป็นประโยชน์และปลอดภัยกับผู้ป่วย โดยจัดพิมพ์แนวทางการใช้และประกาศประชาสัมพันธ์ให้ทราบกันทั่วไป ข้อบ่งชี้ที่สามารถใช้กัญชาในการรักษา มี 4 ข้อได้แก่

- 1) ภาวะคลื่นไส้อาเจียนจากเคมีบำบัด
- 2) โรคลมชักที่รักษายาก และโรคลมชักที่ดื้อต่อการรักษา
- 3) ภาวะกล้ามเนื้อหดเกร็งในผู้ป่วยโรคปลอกประสาทเสื่อมแข็ง (multiple sclerosis)
- 4) ภาวะปวดประสาท (neuropathic pain)

เพื่อให้การใช้กัญชามีประโยชน์สูงสุดและเกิดความปลอดภัยมากที่สุด ทั้งนี้ข้อบ่งชี้ทั้ง 4 ข้อนี้ จะต้องสั่งจ่ายโดยบุคลากรทางการแพทย์ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรกัญชาทางการแพทย์ของกรมการแพทย์เท่านั้น และไม่ให้นำใช้เป็นยาเริ่มต้น

สำหรับประโยชน์ของกัญชาในการรักษาโรคอื่น ๆ นั้น เป็นเรื่องที่น่าสนใจและศึกษาเพิ่มเติม ขณะนี้ยังมีข้อมูลมากไม่เพียงพอในการสนับสนุนให้ใช้ในมนุษย์ เชื่อว่าหากมีการศึกษาอย่างถูกต้อง เหมาะสม แม้จะใช้เวลา

ศูนย์พิษวิทยารามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

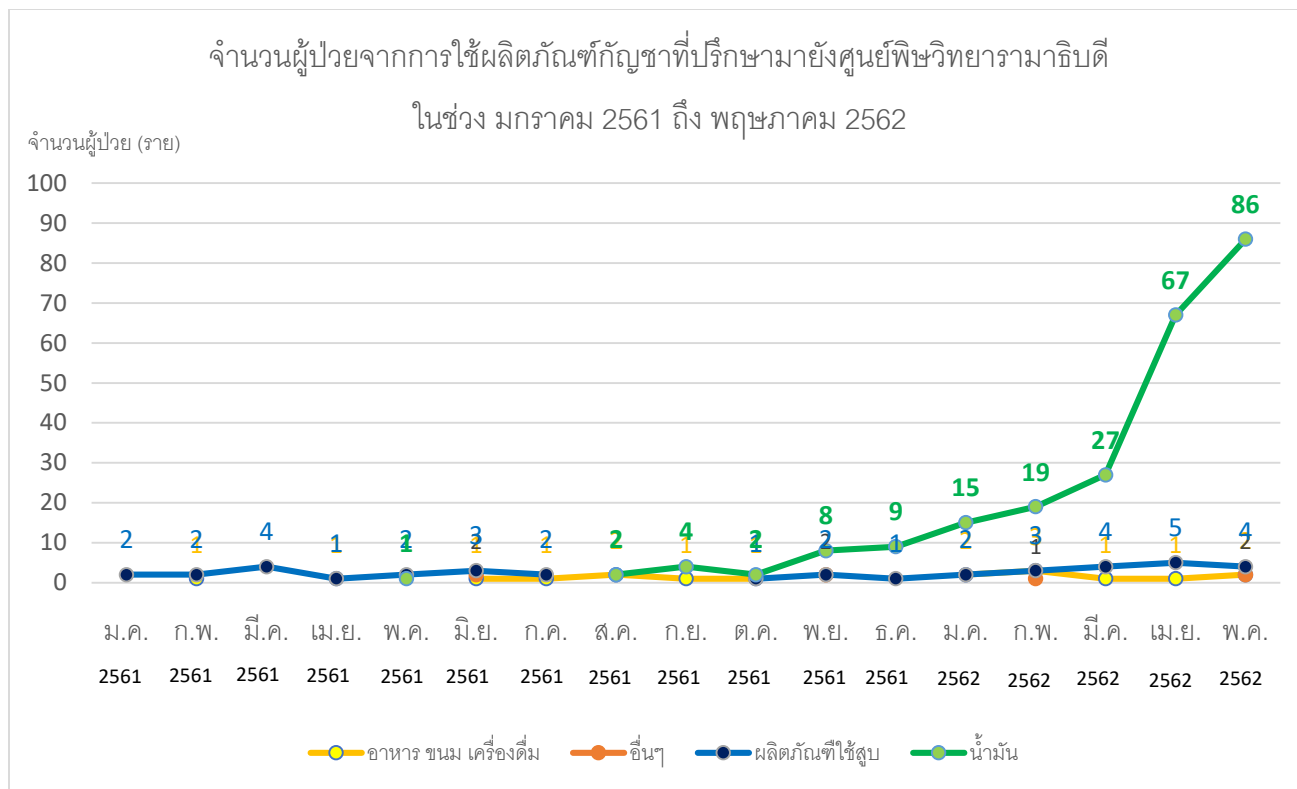
วันที่ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2562

มากขึ้นบ้าง เรา น่าจะ สามารถ ใช้ กัญชา และ สาร ต่าง ๆ ใน กัญชา เพื่อ ประโยชน์ ทาง การ แพทย์ ได้ อย่าง ดี และ ยั่งยืน ต่อ ไป

ก่อน เริ่ม ใช้ ผล ผลิต กัญชา ทาง การ แพทย์ แพทย์ จะ ต้อง ทำ ความ เข้า ใจ เรื่อง โรค และ แนว ทาง การ รักษา กับ ผู้ป่วย รวมทั้ง ประเมิน ความ เสี่ยง ต่อ ผล ข้าง เคียง และ ข้อ ห้าม ใช้ หาก ตัด สิ้น ใจ ใช้ ผล ผลิต กัญชา ทาง การ แพทย์ แล้ว จึง ทำ การ นำ แนว ทาง การ ใช้ ที่ เหมาะ สม แก่ ผู้ป่วย และ ญาติ ก่อน ส่ง จำ ย ผล ผลิต กัญชา โดย กรม การ แพทย์ ได้ ประกาศ ข้อ ห้าม การ ใช้ ผล ผลิต กัญชา ที่มี THC เป็น ส่วน ประกอบ 4 ข้อ ได้แก่

- 1) ผู้ที่มีประวัติแพ้ผลผลิตกัญชาที่ได้จากการสกัดกัญชา
- 2) ผู้ป่วยโรคหัวใจที่มีอาการยังไม่คงที่รุนแรงของ (unstable cardio-pulmonary disease เช่น angina, peripheral vascular disease, cerebrovascular disease และ arrhythmia) หรือ มีปัจจัยเสี่ยงของโรคหลอดเลือดหัวใจ
- 3) ผู้ที่เป็นโรคจิตมาก่อน หรือ มีอาการของโรคอารมณ์แปรปรวน (concurrent active mood disorder) หรือ โรควิตกกังวล (anxiety disorder)
- 4) หลีกเสี่ยงการใช้ในสตรีมีครรภ์ สตรีที่ให้นมบุตร รวมถึงสตรีวัยเจริญพันธุ์ที่ไม่ได้คุมกำเนิด หรือสตรีที่วางแผนจะตั้งครรภ์เนื่องจากมีรายงานการศึกษาพบว่ามีการคลอดก่อนกำหนด ทารกน้ำหนักตัวน้อย รวมถึงพบ cannabinoids ในน้ำนมแม่ได้

จาก ข้อมูล ของ ศูนย์ พิษ วิทยา รามา ธิบ ดี ที่ ได้ ให้ คำ ปรี กษา กรณ ี ผู้ป่วย หรือ บาด เจ็บ จาก พิษ ต่าง ๆ ตลอด 24 ชั่วโมง พบ ว่า ตั้งแต่ มกราคม พ.ศ. 2561 จนถึง พฤษภาคม 2562 มี จำนวน ผู้ บาด เจ็บ จาก การ ใช้ ผล ผลิต กัญชา ปรี กษา มา ยัง ศูนย์ พิษ วิทยาฯ ทั้งหมด 302 ราย โดยมี จำนวน เพิ่ม สูง ขึ้น อย่าง ต่อ เนื่อง ส่วน ใหญ่ จะ เป็น การ เจ็บ ป่วย จาก การ สัม ผัส ผล ผลิต กัญชา นำ มั น กัญชา โดยมี จำนวน ผู้ป่วย ต่อ เดือน ดัง รูป

ในผู้ป่วยทั้งหมด 302 รายอาการที่พบบ่อยในผู้ป่วยจากผลิตภัณฑ์กัญชาได้แก่ ใจเต้นเร็ว (133 ราย) ใจสั่น (110 ราย) ความดันโลหิตสูง (110 ราย) มึนศีรษะ (106 ราย) คลื่นไส้ (76 ราย) อาเจียน (75 ราย) กระวนกระวาย (49 ราย) ซึม (43 ราย) ในจำนวนนี้มีผู้ป่วยที่ชัก 4 ราย และ โคม่า 4 ราย

มีผู้ป่วยนอนโรงพยาบาล 198 ราย การรักษาส่วนใหญ่ได้แก่ การให้สารน้ำทางหลอดเลือดดำ (141 ราย) เบนโซไดอะซีปีน benzodiazepine (59 ราย) ไดเมนไฮดริเนต dimenhydrinate (47 ราย) ยาต้านอาการคลื่นไส้ อาเจียน (44 ราย)

ในจำนวนนี้มีผู้ป่วย 19 รายที่ได้รับการตรวจวินิจฉัยโรคด้วยเครื่องเอกซเรย์คอมพิวเตอร์ของสมอง (CT brain) ผู้ป่วย 2 รายได้รับการตรวจสมองด้วยคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า (MRI brain) และมีผู้ป่วย 4 รายถูกใส่ท่อช่วยหายใจ (endotracheal intubation)

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในกลุ่มผู้ป่วยที่สัมผัสผลิตภัณฑ์น้ำมันกัญชา 240 รายนั้น ผู้ป่วยส่วนใหญ่ใช้ผลิตภัณฑ์น้ำมันกัญชาเพื่อวัตถุประสงค์ที่ไม่ตรงกับข้อบ่งชี้ของกรมการแพทย์เช่น ช่วยการนอนหลับ (45 ราย) ทดลองใช้โดยไม่ได้จะรักษาหรือบรรเทาอาการใด (32 ราย) ลดอาการปวดอื่น ๆที่ไม่ใช่อาการปวดประสาท (28 ราย) รักษาโรคมะเร็ง (20 ราย) ป้องกันโรคมะเร็ง (12 ราย) รักษาเบาหวาน (12 ราย) บำรุงร่างกาย (12 ราย) รักษาความดันโลหิตสูง (10 ราย) และคลายเครียด (6 ราย)

ในกลุ่มผู้ป่วยที่สัมผัสผลิตภัณฑ์น้ำมันกัญชา 240 รายนั้นและเกิดปัญหานั้น เป็นการใช้ครั้งแรก (138 ราย) หายตมมากเกินกว่าที่ตั้งใจไว้ (17 ราย) จงใจเพิ่มขนาดเอง (14 ราย) ใช้ผลิตภัณฑ์เดิมปริมาณเท่าเดิมกับที่เคยใช้แล้วไม่มีอาการผิดปกติมาก่อน (13 ราย) และเพิ่งเปลี่ยนชนิดใหม่ (5 ราย)

ในกลุ่มที่สัมผัสผลิตภัณฑ์น้ำมันกัญชามี 74 รายที่สามารถแจ้งว่าได้รับผลิตภัณฑ์มาจากแหล่งใด โดยส่วนมากแจ้งว่าได้รับผลิตภัณฑ์มาจาก เพื่อน (32 ราย) ญาติ (15 ราย) และ อินเทอร์เน็ต (13 ราย)

ในช่วงเวลาที่ผ่านมาได้มีการบาดเจ็บจากการสัมผัสผลิตภัณฑ์กัญชาเพิ่มมากขึ้น โดยส่วนใหญ่เป็นการใช้ที่ไม่ตรงข้อบ่งชี้ของกรมการแพทย์ ผลิตภัณฑ์น้ำมันกัญชาสัมผัสเป็นผลิตภัณฑ์ที่ได้รับมาจากเพื่อน ญาติ และซื้อจากอินเทอร์เน็ต

โดยสรุปการใช้กัญชาทางการแพทย์ที่จะเป็นประโยชน์กับผู้ป่วยนั้น ควรใช้ด้วยความเข้าใจ ถูกข้อบ่งชี้ และมีการดูแลแนะนำจากบุคลากรทางการแพทย์อย่างเหมาะสม ผู้ป่วยและญาติควรต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับตัวโรคและยาที่ใช้เป็นอย่างดี ผลิตภัณฑ์ที่ใช้จะต้องมีมาตรฐานมีข้อมูลการตรวจสอบความปลอดภัยและปริมาณเนื้อสารที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการรักษาพยาบาลที่เป็นประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและลดการบาดเจ็บจากการใช้ผลิตภัณฑ์กัญชาที่ไม่เหมาะสม